

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE WIE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr. K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Lelidre; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening Nummer 406040 ten name van
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Telefoon 2424

Abonn.: f 4.— per halfj., buitenl. f 10.— per jaar;
losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling.
Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Verscherpte schatting van den schoot der Kerk. — Gedicht. — „De Reformatie“ en de vrijmaking. — Kerkrecht: Veel kerk en weinig recht? 2. slot. — Kerkelijk leven: Kerkbouw. — Proceskosten studentencorps.

- Vaandel studentencorps. — Pol. en Soc. leven: De Wor-
ding van het Gereformeerd Sociaal en Economisch Ver-
band. — Kerknieuws.

de oppervlakte blijven, beseffen wij, aan dogmenhistorie
komen we hier uiteraard niet eens toe.

De klacht over roomsche tendenties is zeker opval-
lend, merkwaardig, en belangrijk, in een tijd, die van
romaniseerend „protestantisme“ is vervuld. Zou het
waar zijn, dat niet alleen vele tegenstanders van „De
Reformatie“ — ditmaal mogen wij het wel eens
korthedshalve zoo zeggen — maar ook haar „liefheb-
bers“ den kant van Rome opgaan en met haar heulen,
respectievelijk Rome in concurrerende zin imiteeren?
En zoo niet, vanwaar dan zulk misverstand, ja zulke
laster?

Ik geloof, dat de verklaring van deze beschuldiging
en haar mogelijkheid althans voor een deel is gelegen
in een magere en onjuiste dilemmatiek, die ons lang-
durig parten heeft gespeeld bij de behandeling van
kerk, verbond, ambt, sacrament en aanverwante onder-
werpen. Die dilemmatiek heeft zelf natuurlijk weer
diepere achtergronden, maar voor het moment signa-
leren wij haar nu maar als zodanig. Hetgeen hier
bedoeld wordt, is kort samen te vatten als de tegen-
stelling — en het gebruik daarvan — tusschen „over-
schatting“ en „onderschatting“ van kerk,
sacrament, ambt, etcetera.

Deze „handige“ onderscheiding is mede door allerlei
catechisatieboekjes en andere uiteenzettingen, die be-
hoefte hebben aan duidelijke, markante, verhelderende
begrippencombinaties, in zwang gekomen. Hoe „doel-
matig“ is zij bijvoorbeeld niet om Zondag 27 van den
Heidelbergischen Catechismus te behandelen. De cate-
cheet heeft zijn schema zoo maar gereed, wanneer hij
de jeugd, en 's Zondags de heele gemeente, aan boord
kan komen met een korte pakkende puntenverdeling:
we handelen eerst over de OVERSCHATTING, dan
over de ONDERSCHATTING van den Doop. Weldra maakt
hij het allen duidelijk: aan de eerste bezondigt zich
Rome, aan de tweede de wederdoopers, en wij... ja,
wij bewaren het midden tusschen die beide, ons
hoedend voor beide eenzijdigheden, en dus, gemeente,
wees op uw hoede, leg nooit teveel nadruk op den Doop,
miskien hem anderzijds evenmin, maar ga het rechte
spoor zonder rechts of links te zien...

Dat laatste nu klinkt heel mooi. Maar het bedenke-
lijke is, dat de hoorders op deze wijze misschien niet
veel anders leeren dan alleen maar naar rechts of
links te zien en specialiteiten te worden in het afwij-
zen van „eenzijdigheden“, zonder nu zelf ook werkelijk
VOORWAARTS te gaan op dat „rechte spoor“ en dit
met den krachtigen tred van menschen Gods.

En het bedenkelijke is voorts, dat hetzelfde, hier op
den Doop toegepast, spoedig ook wordt gezegd van
het sacrament in het algemeen, van het ambt
dat Woord en Sacramenten bedient en heil-
lig houdt (den heelen kerkeraad dus), ja van
heel de kerk en haar „instituut“. Menschen, past
op voor overschatting, ook voor onderschatting, want
zij zijn beide zoo gevaarlijk....

Nu zou het zoo belangrijk niet zijn om aan deze
sprekswijze aandacht te schenken, indien het erbij
bleef, dat een dominee een „rijtje“ zocht om even iets
duidelijk te maken; de vraag is dan maar, welke ac-
centen hij legt in zijn geheele onderricht en in zijn
uitwerking van de zaken. Maar gewichtig wordt
zij, wanneer zij een eigen accent krijgt en deze woorden
een bepaalde strekking ontvangen in verband met wat
nu zoo al „thetisch“ en „positief“ aangaande doop,
sacrament, ambt, ja kerk en woorddienst wordt geleerd.
Ik denk hier aan de ontwikkeling van deze eerste
halve twintigste eeuw, waarin, met beroep op bepaalde
grondgedachten en onderdeelen van dr A. Kuypers
leersysteem en in den weg van een bepaalde uitwerking
daarvan, de „zichtbare“ kerk het in de „stichtelijke“

Verscherpte schatting van den schoot der Kerk

.....opdat de prediking van het evangelie haar
kracht zou hebben, heeft Hij DEZEN SCHAT BIJ DE
KERK IN BEWAARING GEGEVEN.

.....DE KERK IN WIER SCHOOT GOD WIL,
DAT ZIJN KINDEREN VERZAMELD WORDEN
niet alleen opdat ze door haar moeite en dienst ge-
voed worden, zoolang ze zuigelingen en kinderen
zijn, maar omdat ze ook door haar moederlijke zorg
geregeerd worden, totdat ze opgegroeid zijn en ein-
delijk tot den eindpaal des geloofs komen. Want deze
dingen, die God saamgevoegd heeft, mogen niet ge-
scheiden worden (Matth. 10:9), dat voor hen, voor
wie Hij een vader is, DE KERK OOK EEN MOEDER
ZIJ, en dat niet alleen onder de wet, maar ook na
de komst van Christus, gelijk Paulus getuigt (Gal.
4:26), die leert, dat wij kinderen zijn van het nieuwe
en hemelsche Jeruzalem.

Wij zijn er zeker van, „dat de waarheid voor ons
zal blijven vaststaan, ZOOLANG ALS WIJ IN DEN
SCHOOT DER KERK GEHOUDEN WORDEN....
ZOOVEEL VERMAG HET DEELGENOOTSCHAP
AAN DE KERK, DAT HET ONS HOUDT IN GODS
GEMEENSCHAP“.

„Maar aangezien nu ons voornemen is te handelen
over de ZICHTBARE KERK, zoo laat ons reeds alleen
uit den naam „moeder“ leeren, hoe nuttig ja nood-
zakelijk de kennis omtrent haar voor ons is; dewijl er
GEEN ANDERE INGANG IS TOT HET LEVEN,
INDIEN ZIJ ONS NIET IN HAAR SCHOOT ONT-
VANGT, baart, ons voedt aan haar borsten, en ein-
delijk onder haar hoede en leiding neemt, totdat wij, na
het sterfelijke vleesch afgelegd te hebben, gelijk zullen
zijn aan de engelen. Want onze zwakheid duldt niet,
dat wij uit de school ontslagen worden, voordat wij
gedurende den ganschen loop des levens leerlingen
geweest zullen zijn. Daar komt bij, dat BUITEN
HAAR SCHOOT GEEN VERGEVING DER ZONDEN
VERWACHT MAG WORDEN, EN GEEN ZALIG-
HEID, gelijk Jesaja (37:32) en Joël (3:5) getuigen.“

.....UIT DE KERK WEGGAAN BETEEKT
VERLOOCHENING VAN GOD EN CHRISTUS.“

„Dus WORDEN ONS IN DE GEMEENSCHAP DER
HEILIGEN DOOR DEN DIENST VAN DE KERK
ZELF DE ZONDEN GEDURIG VERGEVEN....“

Deze weldaad van DE VERGEVING DER ZONDEN
IS „zoozeer HET EIGENDOM DER KERK, dat wij
haar niet anders genieten, dan wanneer wij in haar
gemeenschap blijven.“

Indien enkele decennia geleden een predikant zonder
bronvermelding zinnen en zinsneden als boven aan-
gehaald, zou hebben uitgesproken in zijn prediking, zou
er niet onwaarschijnlijk een onrustig geschuifel in de
kerk zijn gehoord, terwijl na den dienst meerdere
broeders van kerkeraad en gemeente den predikant
zouden hebben aangeklampt met de aanklacht, dat
hij roomsch had gepredikt. „Niet onwaarschijnlijk“
— dat is nog te voorzichtig gezegd, wanneer we er aan
denken, dat eenzelfde onrust vandaag nog in en om
menig kerkgebouw de gemoederen vervult, wanneer

op deze wijze de dienaar des Woords de gemeente
onderricht. De vrees voor Rome, voor een roomsche
„overspanning van het kerkbegrip“, en meer dergelijke,
maakt zich van menigmen nog altijd meester, wanneer
volzinnen als bovenstaande worden aangehaald of za-
kelijk nagesproken. Wanneer dit onder ons nu nog zoo
is, en in zulke gevallen minstens het verwijt klinkt,
dat „de kerk“ in de plaats van „Christus“ komt, hoe-
veel dan te meer tien, twintig, dertig jaar geleden,
toen klanken als deze zoo weinig meer van gerefor-
meerde kansels en katheders werden vernomen? Ik
herinner mij een preek van een (toen, en ook nu nog)
gereformeerd predikant, die de behandeling van Zondag
31 begon met de uitspraak, dat in de kerk ons de
zonden vergeven worden; ik weet ook nog, hoe pasto-
raal-voorzichtig hij zijn uitspraak toelichtte, om haar
bij zijn gereformeerde schare, die hij toch wekelijks
onder zijn gehoor had, ingang te doen vinden. Zulke
uitspraken achtte men minstens „vreemd“, bijna „ket-
tersch“ en in allen gevalle geenszins „stichtelijk“; het
was zoo „nuchter“ en mijsdien kwam de ziel er, naar
het heette, zoo kaal af.

Nu kon zulk een predikant voor al te veel moeite zich
spoedig vrijwaren, door erbij te zeggen, dat hij citeerde
uit niets minder dan... de Institutie van Johannes
Calvijn¹⁾. De orthodoxie was dan in zooverre formeel
veilig gesteld, dat men hem „niets zou doen“. Maar
onstichtelijk bleef het, vond men, en dat Calvijn dan
zooiets eens ergens geschreven mocht hebben — nu
ja, die zou het wel weten, maar wat gaat het ons aan?

Hierin nu is door Gods oneindige genade toch in
den loop der jaren onder ons wel iets ge-
wijzigd. We zijn er nog lang niet(!), maar niettemin is
reeds in sterke mate weergekeerd het besef, dat uit-
spraken als deze het hart raken van de kerk naar
gereformeerde belijdenis, dat zij niet den Christus naar
de kroon streven noch Rome de eere geven, maar het
geloof der Schriften vertolken zoodanig, dat het gere-
formeerde geluid en tegen Rome en tegen alle spiri-
tualisme weer met kracht zich keeren kan en boven
deze uit triomfeeren.

We mogen het dankbaar uitspreken, dat de arbeid
van „De Reformatie“, vooral in haar latere ontwikkeling,
tot dezen wederkeer krachtig heeft mogen medewerken.
Het is in deze dankbaarheid, dat wij enkele notities
maken — veel meer kan moeilijk in een kort artikel
en een nummer²⁾ als dit — om de vrucht van dezen
arbeid aan te wijzen en tegen miskenning te verdedi-
gen. We doen dit, door eenige aandacht te schenken
aan het vaak gehoorde verwijt, dat wij op weg zijn
„roomsch“ te worden, door de „kerk“, nader, de „zicht-
bare“ en „geïnstitueerde“ te „overschatten“. Wij
willen ons afvragen, waarom dit wordt gezegd en wat
er van te denken zij. Dat we daarbij nog slechts aan

¹⁾ Bovengenoemde citaten uit Calvijn's Institutie, boek
IV, hoofdstuk 1, paragrafen 1, 4, 10, 22, naar vertaling-
Sizoo, 2e druk, overgeschreven in „oudere“ spelling;
KAPITALE druk op mijn verzoek, H. J. S.

²⁾ Dit art. immers werd geschreven voor het „jub-
leumnummer“ en is daartoe te rekenen.